

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

по милости БОЖЈОЈ и вољи НАРОДНОЈ
Краља Србије

ПРОГЛАШУЈЕМО и ОБЈАВЉУЈЕМО свима и свакоме, да је Народна Скупштина, сазвана у први редован сазив за 1. октобар 1908. године на ХСII састанку 20. априла 1909. год. РЕШИЛА, и да смо Ми потврдили и ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О

измени и допуни у закону о уређењу округа и срезова од 18 марта 1905 године,

који гласи:

Други одељак чл. 68. закона о уређењу округа и срезова замењује се овим:

Избори окружних посланика за целу земљу за четворо-годишњу периоду извршиће се 1910 године, у прву недељу по Сретењу, а дотле ће важити раније извршени избори.

Ова измена постаје закон, кад је Народна Скупштина усвоји и Краљ потврди, а ступа у живот, пошто протеку десет дана од дана објаве у службеним новинама.

Препоручујемо Нашем Министру унутрашњих дела да овај закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његову старају, властима пак заповедамо да по њему

поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

26. априла 1909. год.
у Београду.

ПЕТАР С. Р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,

Ст. Д. Рибарац С. Р.

Председник
Министарског Савета,
Стојан Новаковић С. Р.

Министар грађевина,
Ник. П. Пашић С. Р.

Министар
просвете и црквених послова,
Љуб. Стојановић С. Р.

Министар
унутрашњих дела,
Св. Милосављевић С. Р.

Министар правде,
Ст. Д. Рибарац С. Р.

Министар
иностранних дела,
Др. М. Б. Миловановић С. Р.

Министар финансија,
Ст. М. Протић С. Р.

Министар војни,
почасни ађутант **П. В. Краља,**
генерал,
Мих. Живковић С. Р.

Министар
народне приреде,
Ј. М. Продановић С. Р.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. одобрена су решења Народне Скупштине, сазване у први редовни сазив за 1. октобар 1908. године, од 11. и 17. априла 1909. године, која гласе:

„да се село Двориште одвоји од своје садање општине снеготинске, у срезу голубачком, округа пожаревачког, и да само за себе оснује нову општину под називом: општина дворишка, у истом срезу и округу;“

„да се село Овсињице одвоји од своје садање општине велико-вртопске, среза и округа нишког, и споји са општином доњо-душничком, истога среза и округа;“

„да се варошица Мионица одвоји од своје садање општине мионичке, у срезу колубарском, округа ваљевског, и да сама за себе оснује нову општину под називом: општина в. мионичка, у истом срезу и округу.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 23. априла 1909 г. у Београду.

ОПТУЖЕНИ ЧИНОВНИЦИ

На предлог Министра Унутрашњих Дела, решењем Министарског Савета од 28. фебруара 1909. год. П. № 4208, на основу § 57. закона о чиновницима грађ. реда, оптужен је првостепеном Ђупријском суду **Васа Поиовић**, бив. писар среза деспотовачког, за дела, која се казне по §§ 106., 111., 112., 113. и 114. казн. закона.

*

На предлог Министра Унутрашњих Дела, решењем Министарског Савета од 2. априла 1909. год. П. № 5796, на основу § 57. закона о чиновницима грађ. реда, оптужени су првостепеном крагујевачком суду **Ђорђе Костић**, бив. начелник среза гружанског, за дела, која се казне по § 111. казн. закона, и **Миладин Радојчић**, бив. писар истог среза, за дела, која се казне по §§ 111. и 133. т. 5. казн. закона.

*

На предлог Министра Унутрашњих Дела, решењем Министарског Савета од

11. априла 1909. год. П№ 7057, на основу § 57. закона о чиновницима грађ. реда, оптужени су првостепеном суду за округ београдски: *Димитрије Жујовић*, бив. начелник среза грочанског, за дела, која се казне по §§ 111. и 113. казн. закона, и *Милутин Јоковић*, бив. писар истог среза, за дела, која се казне по §§ 104. т. в., 112., 113. и 128. казн. закона, у вези са § 66. закона о чинов. грађ. реда.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу марту 1909. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца марта извршено је у Србији:

1. Убиства	42
2. Детоубиства	5
3. Нехотичних убиства	2
4. Покушаја убиства	33
5. Разбојништва	12
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	17
8. Палевина	44
9. Опасних крађа	230
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	22

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	39	или	92.8%
Детоубиства	3	»	60 %
Нехотичних убиства	2	»	100 %
Покушаја убиства	32	»	96.9%
Разбојништва	10	»	83.4%
Силовања	2	»	100 %
Тешких телесн. повреда	17	»	100 %
Палевина	1	»	2.2%
Опасних крађа	87	»	37.8%
Злонамерних поништаја туђих ствари	10	»	45.4%

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (26), затим помоћу *оштрог оруђа* (10), и помоћу *туђог оруђа* (6).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *међусобној свађи* за 18 случајева, у *освети* за 17, у *користољубљу* за 2, у *нужној одбрани* за 1, у *цијанству* за 1, и у *одбрани имовине* за 1. За два случаја узрок је непознат.

Посматрана према местима у којима су извршена, изложена убиства јављају се: у срезу лепеничком 3, у срезу јасеничком окр. крагујевачког 3, у срезу космајском 2, у срезу гружанском 2, у срезу крагујевачком 2, у срезу деспотовачком 2, у срезу бањском 2 (1 непронађено), у срезу прокупачком 2 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: грочанском, врачарском, пчињском, пољаничком (непронађено), власотиначком, расинском, жуписком, трстеничком, параћинском, ресавском, белоаланачком, рађевском, млавском, љубињском, таковском, зајечарском, косаничком, рачанском, ариљском, студеничком, моравичком, трнавском и у варошима: Смедереву и Ужицу.

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: пчињском, копаоничком, посаво-

тамнавском, рамском (непронађено), и таковском (непронађено).

Нехотична убиства су извршена по 1 у срезовима: ражањском и хомољском.

Покушаји убиства извршени су: у срезу лепеничком 4, у срезу јабланичком 2, у срезу млавском 2, у срезу подунавском 2, у срезу моравичком 2, и по 1 у срезовима: грочанском, космајском, подгорском, масуричком, власотиначком, кључком, трстеничком, расинском, азбуковачком (непронађено), јадранском, посаво-тамнавском, мачванском, пожаревачком, моравском округа пожаревачког, рамском, голубачком, таковском, орашком, ариљском, црногорском и у вароши Београду.

Разбојништва су извршена: у срезу лепеничком 3 (1 непронађено), у срезу гружанском 2, и по 1 у срезовима: врачарском (непронађено), оба колубарска, пчињском, беличком, црногорском и у вароши Ђуприји.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: поречком и алексиначком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу левачком 2, у срезу млавском 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2, и по 1 у срезовима: кључком, неготинском, нишком, мачванском, рамском, орашком, добричком, рачанском, пожешком, трнавском и моравичком.

Палевине су извршене: у срезу подунавском 4, у срезу лепеничком 3, у срезу млавском 3, у срезу тимочком 3, у вароши Нишу 2, у срезу нишавском 2, у срезу орашком 2, у срезу бољевачком 2, у срезу косаничком 2, у срезу студеничком 2, у срезу драгачевском 2, и по 1 у срезовима: посавском окр. београдског, лесковачком, оба јасеничка, ражањском, копаоничком, параћинском, беличком, сврљишком, бањском, белоаланачком, рађевском (пронађена), пожаревачком, моравском, окр. пожаревачког, прокупачком, црногорском и жичком.

Вредност свих ових палевина износи 127.280 динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу зајечарском 13 (2 пронађене), у срезу космајском 11 (4 пронађене), у срезу косаничком 11 (1 пронађена), у срезу јасеничком окр. смедеревског 10 (6 пронађених), у срезу млавском 7 (1 пронађена), у срезу лужничком 6 (1 пронађена), у срезу пчињском 5 (1 пронађена), у срезу крајинском 5 ((2 пронађене), у срезу копаоничком 5 (2 пронађене), у срезу ресавском 5 (2 пронађене), у срезу пожаревачком 5, у срезу моравском окр. пожаревачког 5, у срезу хомољском 5, у срезу жичком 5, у срезу подгорском 4 (1 пронађена), у срезу колубарском окр. ваљевског 4 (3 пронађене), у срезу власотиначком 4, у срезу беличком 4 (3 пронађене), у срезу тимочком 4 (2 пронађене), у срезу пожешком 4, у срезу гружанском 3 (2 пронађене), у срезу крагујевачком 3 (1 пронађена), у срезу лепеничком 3 (2 пронађене), у срезу расинском 3 (2 пронађене), у вароши Крушевцу 3 (1 пронађена), у срезу темнињском 3 (све пронађене), у срезу алексиначком 3

(све пронађене), у срезу нишком 3, у вароши Нишу 3, у срезу поцерском 3 (1 пронађена), у срезу звишком 3 (све пронађене), у срезу рамском 3 (1 пронађена), у срезу љубињском 3 (све пронађене), у срезу подунавском 3 (1 пронађена), у срезу орашком 3 (1 пронађена), у срезу добричком 3, у срезу студеничком 3, у вароши Београду 3 (1 пронађена), у срезу грочанском 2 (1 пронађена), у срезу посавском окр. београдског 2 (обе пронађене), у срезу тамнавском 2 (обе пронађене), у вароши Неготини 2 (1 пронађена), у срезу трстеничком 2 (обе пронађене), у срез. левачком 2 (обе пронађене), у срезу деспотовачком 2 (обе пронађене), у срезу параћинском 2 (обе пронађене), у вароши Пироту 2 (обе пронађене), у срезу јадранском 2 (обе пронађене), у срезу мачванском 2, у срезу посаво-тамнавском 2 (1 пронађена), у вароши Шапцу 2, у срезу бољевачком 2, у срезу црногорском 2, у срезу драгачевском 2 (1 пронађена), и по 1 у срезовима: врачарском (пронађена), ваљевском (пронађена), јабланичком (пронађена), лесковачком (пронађена), јасеничком окр. крагујевачког (пронађена), брзопаланачком, кључком (пронађена), ражањском, сврљишком, моравском окр. нишког (пронађена), нишавском, рађевском, голубачком, таковском, прокупачком (пронађена), рачанском, ариљском (пронађена), трнавском и у варошима: Ђуприји, Пожаревцу, Смедереву (пронађена), и Прокупљу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 17.000 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у вароши Прокупљу 5, у срезу расинском 3 (1 пронађен), у срезу посаво-тамнавском 3 (сви пронађени), у срезу подгорском 2 (оба пронађена), и по 1 у срезовима: колубарском окр. београдског (пронађен), крајинском, жуписком (пронађен), трстеничком, нишавском (пронађен), ужичком (пронађен), рамском, подунавском и заглавском.

Вредност уништених ствари износи око 2770 динара.

Поред изложених дела у току месеца марта извршено је још у Србији и 15 самоубиства и то: у вароши Београду 7, у срезу ваљевском 2, у срезу рамском 2, и по 1 у срезовима: лесковачком, крагујевачком, подунавском и добричком.

Ова самоубиства извршена су: *ватреним оружјем* 9, *вешањем* 4 и *дављењем у води* за 2 случаја, а узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за 4 случаја, у *очајању* за 3, *страху од казне* за 2, у *домаћој расири* за 1, у *рђавом материјалном стању* за 1 и у *љубомори* за 1, а за 3 случаја узроци су непознати.

Покушаји самоубиства извршени су по 1 у срезовима: посавском окр. београдског (оштрим оруђем), посавском окр. ваљевског (ватреним оружјем) и у варошима: Смедереву (вешањем) и Београду (ватреним оружјем), а узроци њиховом извршењу леже: у *рђавом материјалном стању*, у *душевном растројству* и у *домаћој расири*, а за 1 случај узрок је непознат.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поштија туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	4	—	—	2	2	—	—	1	16	—	—	1
2	« ваљевски	—	—	—	1	1	—	—	—	11	3	2	1
3	« врањски	3	1	—	4	1	—	—	1	11	—	1	—
4	« крагујевачки	10	—	—	4	5	—	—	4	10	—	1	—
5	« крајински	—	—	—	1	—	1	2	—	9	1	—	—
6	« крушевачки	3	1	1	2	—	—	—	2	14	5	—	—
7	« моравски	4	—	—	—	2	—	2	2	19	—	—	—
8	« нишки	2	—	—	—	—	1	1	4	11	—	—	—
9	« пиротски	1	—	—	—	—	—	—	3	9	2	—	—
10	« подрински	1	1	—	4	—	—	1	1	12	3	—	—
11	« пожаревачки	1	1	1	6	—	—	5	5	30	1	2	—
12	« руднички	2	1	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—
13	« смедревски	1	—	—	3	—	—	1	7	17	1	1	1
14	« тимочки	1	—	—	—	—	—	—	5	19	1	—	—
15	« топлички	3	—	—	—	—	—	1	3	16	5	1	—
16	« ужички	3	—	—	2	1	—	2	1	8	—	—	—
17	« чачански	3	—	—	2	—	—	2	5	11	—	—	—
18	Управа града Београда	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	7	1
Свега:		42	5	2	33	12	2	17	44	230	22	15	4

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 21. априла 1909. године АБр. 788. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЖАНДАРМЕРИЈА У ПОКРЕТУ

(Примена законског овлашћења из чл. 33. закона о жандармерији ва употребу оружја)

(СВРШЕТАК)

7.

Као прва атрибуција шефа извршне власти јавља се право диспозиције оружане силе чија је манифестација у примени право командовања оружаном снагом државе. То је право изнесено у нашем Уставу (чл. 46), а та власт командовања у колико се односи на сигурност у земљи у свом вршењу делегирана је Министру Унутрашњих Дела. У томе правцу постоји изрична одредба у чл. 1 закона о јавној безбедности од 1905. год.¹⁾ Вршење ове атрибуције није неограничено. Имајући искључиву дужност да штити индивидуална права свију грађана и да их ограничава у вршењу у колико је то у интересу правног поретка потребно у корист свију грађана, извршна власт има да се креће у погледу употребе оружане снаге, ради остварења свог права принуде

¹⁾ Чл. 1. «Врховни надзор и старање о безбедности води Министар Унутрашњих Дела у смислу устројства Централне Управе и по томе он има права да у случајевима нереда, појављене хајдучије, разбојништва, учестаних убиства, крађе и паљевине, у извесним местима, предузима мере и издаје наредбе и упуте за повраћај реда и мира, хватање хајдука и разбојника и других лица опасних за личну и имовну безбедност и сузбијање злочинних дела.»

у границама, које су унапред законом одређене.

Да се дакле учини употреба овога овлашћења потребно је да су унапред одређени случајеви, у којима може да се једном лицу једна акција или уздржавање од једне акције у име државе силом наметне. За то се упоредо са овом влашћу принуде признаје, да се само законом могу одредити случајеви, како у погледу употребе оружане снаге тако и у погледу лица, којима се ово право у вршењу признаје и да према томе свако удаљавање од закона и законских граница истиче повреду закона и представља злоупотребу власти (abus de pouvoir) која истиче одговорност органа.

Постављајући задатак извршне власти у законским гарантијама за чување индивидуалних права грађана и констатујући да је право командовања оружаном снагом увек ограничено у погледу акта принуде (puissance de contrainte) корисно је да се нарочито истакне, да је употреба оружане снаге саставни елемент државне управе (élément constitutif du gouvernement), и да према томе има непосредног утицаја на постојање суверености, која је оличена у Држави, што значи, да држава само онда постоји ако има снаге (force publique) да своју сувереност одржи и своју вољу импозира.

8.

Истичући опште погледе државног права на задатак и природу извршне власти сада се истиче главно питање у којој се форми јавља употреба оружане снаге

и какве су карактерне црте права командовања које се признаје шефу извршне власти ради одржања принудне снаге закона.

Употреба оружане снаге јавља се у два облика. Први је представљен у праву располагања (droit de disposition), а други је оличен у праву тражења њене интервенције (droit de requisition). Ова два облика нису само различна по форми већ се битно разликују у суштини. Право располагања значи право непосредног командовања и стављања у покрет оружане снаге и садржи право непосредног издавања заповести и личног учешћа као врховног команданта. То је право признато шефу извршне власти и у чл. 46. нашег Устава.

Главна карактерна црта тога права састоји се у томе, што се употребом његовом издаје непосредна заповест оружаном јединици (donner des ordres), а то значи да право располагања оружаном снагом искључује испитивање сваке легалности, а за своју непосредну последицу има потпуну послушност издатој заповести. Команданти војни и шефови полиције којима је заповест издана морају је извршити и не могу извршење одбити са разлога да је заповест противна закону, јер се у тој пасивној послушности и састоји моћ располагања, које се шефу извршне власти као шефу државне управе признаје.

У погледу самога права командовања, од велике је важности истаћи, да је то право битни елемент принципа суверености оличеног у држави као правне личности.

Тај је принцип (souveraineté interne) обележен у унутрашњим односима државе (puissance politique) према личностима на одређеној територији, којима држава има права да своју вољу наметне, услед чега манифестације њене воље и имају увек императивни карактер у облику заповести (des ordres), које се у границама закона у крајњем случају одржавају снагом (force publique). Та карактерна црта заповести, у којој се огледа манифестација воље државе као правне личности показује, да поред своје правне воље (volonté juridique) ради остварења својих субјективних овлашћења признатих објективним правом држава има и другу вољу, која је воља црта њене суверености (volonté commandante) и као таква изнад свију индивидуалних и колективних воља у држави.

Према овоме свуда, где се држава јавља као персонификација суверености (puissance publique), она располаже са правом командовања које се огледа у издавању заповести (des ordres), чија је гарантија у снази државе (force publique), а које заповести као манифестација њене суверености (volonté commandante) у том случају у границама закона представљају карактерну црту њене правне моћи (puissance juridique) које се огледа у њеној принудној снази (puissance de contrainte) и истиче послушност (obéissance passive) свију оних према којима је заповест управљена.

9.

Други облик употребе оружане снаге, јавља се у праву тражења њене интер-

венције (droit de requisition) од стране власти којима је то право признато. Суштина његова састоји се у томе што се легалност таквог захтева, има да испитује од стране команданта, коме је упућен. Законом или уредбом извршне власти тачно су обележени случаји у којима се ово право може да употреби; форма у којој се захтев чини и начин на који се захтев војној власти доставља. Чим је захтев војној власти испослан, питање о томе да ли интервенцији оружане силе има места одлучује командант, коме је захтев упућен или онај командант који је по уредби овлашћен да легалност таквог захтева испитује. У том случају командант одлучујући о легалности захтева одлучује и о мерама које треба да предузме и према томе прима сву одговорност за извршење онога задатка, који му је у захтеву поверен и за оне мере, које је као командант ради испуњења задатка предузео, као и за последице које се услед предузетих мера појаве.

Власт која је интервенцију тражила сматра се за разрешену, чим је захтев војној власти достављен и задатак сматра се даље као лично дело команданта коме је упућен био.

Да ли би се сада могло примити да је правни положај Министра Унутрашњих Дела према команданту жандармерије одређенији и да су права и дужности Управника Београда, начелника окружних и других власти према командирима жандармских одреда јаснији. Вероватно је, да сада има више наде да се питање о њиховој одговорности може поставити на право место и да се може сасвим одбаци мишљење по коме је сваки полицијски орган имао права да тражи интервенцију жандармерије или имао чак и права да за употребу оружја непосредно заповести издаје. Права команданта и командира жандармериских одреда добили су одређену форму и изнесени су принципи који разрешавају питање о праву командовања, а тиме и питање о одговорности органа и чувара јавне безбедности.

10.

Разрешити питање о одговорности чувара јавне безбедности и њихових непосредних органа, као што је већ споменуто, значи испитати у чијој је власти било право командовања у даном случају. Овлашћење да се функција извршне власти којој је стављено у задатак да се брине о јавној безбедности може и принудом, путем оружане снаге да одржи, може се применити од стране онога коме је законом дано право да издаје заповести која се јавља као непосредна последица права командовања. За то се сматра да је у дужности онога органа који командује да испита оправданост оружане интервенције јер тиме испитује и легалност њене примене и прима одговорност како за начин извршења тако и за последице предузетих мера, пошто све то ради као командант оружане снаге, да вршење функције дотичне власти одржи.

Према овоме положај Министра Унутрашњих Дела његовом интервенцијом у угушивању нереда тачно је одредио по-

ложаје како шефова полиције тако и команданта жандармерије и осталих официра. Право од кога Министар Унутрашњих Дела употребу чини то је право шефа извршне власти у располагању оружаном снагом чији је битни елемент право командовања које се у заповести манифестује. Да ли је командант жандармерије имао право да легалност заповести министрове испитује зависи од тога да ли је Министар Унутрашњих Дела имао право диспозиције жандармеријом у чији састав и командант улази. Закључак није сумњив. Жандармерија је непосредни орган Министра Унутрашњих Дела за одржавање сигурности у земљи. Она долази под министрову команду. То је изрично предвиђено у чл. 1., 5. и 10. закона о жандармерији и чл. 1. и 3. закона о јавној безбедности. Министар Унутрашњих Дела врховни је чувар безбедности и сигурности у земљи и у случају нереда има права да издаје наредбе за угушивање отпора ради повраћаја реда и мира. То његово право припада му као делегату шефа извршне власти, чија је прерогатива у праву диспозиције жандармеријом као оружаном снагом призната и за то Министар вршећи то право врши једно уставно овлашћење из чл. 38 Устава без обзира на то што је такво право у чл. 1. зак. о јавној безбедности за Министра Унутрашњих Дела нарочито и ван Устава конституисано.

11.

Позитивно се сада већ може тврдити да нема никаквих законских препрека да се Министру право диспозиције може оспорити. Његово право да издаје заповести (donner des ordres) јесте несумњиво. Користећи се уставним атрибуцијама шефа извршне власти и законским овлашћењем које садржи и његова права и износи његове дужности Министар Унутрашњих Дела има права да директно издаје заповести команданту жандармерије, официрима и командирима као органима сигурности без обзира на њихов ранг. Његова је дужност ако потреба изискује да узме активно учешће у угушивању нереда и отпора; да прими командовање жандармеријом и да учини све да се жандармерија стави у покрет и оружаном снагом савлада сваки отпор, услед кога су правни поредак и сигурност у опасности били.

Министар Унутрашњих Дела према томе има у том моменту сва права која истичу из права командовања, које се јавља као есенцијелни елемент суверености државе, а такво право повлачи за собом дужност Министра као команданта оружане снаге да оправданост оружане интервенције из чл. 33. закона о жандармерији испита.

Питање о дужности команданта жандармерије и његов правни положај према Министру Унутрашњих Дела разрешено је чим је право командовања Министру признато. Да се одржи министрова заповест истиче се командантова потпуна покорност (obéissance passive). Његово право да легалност испитује отпало је, јер је његовом праву командовања Министрово исто такво право супституирано.

12.

Други случај употребе оружане снаге чешћа је и редовна појава. Да Министар Унутрашњих Дела узме активног личног учешћа у угушивању отпора, треба да су се појавили са свим озбиљни догађаји који правни поредак у питање доводе. Интервенција Министрова поред правне стране у његовој кривичној одговорности има тада увек политички карактер и тиче се опште унутрашње политике целог кабинета, јер представља вршење уставне прерогативе шефа извршне власти у погледу права командовања чију примену има да очува цела влада као делегат целокупне извршне власти ради одржавања правног поретка, чије овлашћење тада Министар Унутрашњих Дела има само у принудној акцији да изведе. Та политичка страна интервенције Министрове увек се јаче истиче, јер се принудна снага државе дотиче увек индивидуалних права грађана и за то одлучивање на употребу оружане интервенције која на вршење тих права утиче и давање мандата Министру Унутрашњих Дела да лично интервенцијом као члан кабинета покаже одлучност и вољу владину у питању која се тичу уставних гаранција грађана увек истиче чисто политички положај који је влада у једном конкретном случају у погледу вршења права и гаранција заузела.

Стање је дакле редовно да се угушивање отпора врши без учешћа Министра Унутрашњих Дела. У том случају јавља се право тражења интервенције оружане снаге (droit de requisition). Овакав облик интервенције оставља некрњена права грађанских и војних власти. Право командовања остаје команданту оружане јединице чија је интервенција тражена и тиме стављено му је у дужност да легалност заповести за оружану интервенцију испитује. Положај његов ни мало није завидан. Његово право истина постоји да интервенцију одбије али његова одговорност тиме није умањена од одговорности ако интервенцију допусти па се онда нашло буде у првом случају да ју је требало дати а у другом да ју је требало одбити.

Овај други облик употребе оружане снаге предвиђен је за команданте и остале старешине жандармер. одреда у чл. 26. уредбе о жандармерији: „При угушивању нереда старешина жандармериски ако је официр добија од државне полицијске власти само задатак а начин извршења удешава сам и одговоран је за њега. Ну ако је ту у месту дивизијски командант или командант пуковског округа или официр раван или већи положајем од команданта пуковског округа, онда упуте за извршење добија од овога.“

* * *

Да резимирамо. Проматрања изложена у овим рефлексјама, воде једноме закључку. Правни положај жандарма и официра према кривичноме делу, које се јавило као последица употребе оружја, одређује се по њиховом правном положају према команданту, који је у конкретном случају право командовања имао. Тај

њихов међусобни положај одређује и њихова права и њихове дужности. Заповест у којој се право командовања манифестује у праву има то правно значење што истиче послушност оних према којима је управљена и личну одговорност онога који је био овлашћен да је изда. Она покрива одговорност ових нижих органа који су у угушивању отпора учествовали и употребу оружја од стране жандарма оправдава тако да јој поништава криминалитет, који по својој природи треба да има. Убиство које би се услед употребе оружја јавило за жандарме и официре који право командовања нису имали, остаје и даље прост материјални факт у угашеном животу погинулих лица, а правне последице везане су за команданта који је заповест за употребу оружја издао, коме се убиство има урачунати као кривично дело, ако се не буде признало да је примена законског овлашћења из чл. 33. закона о жандармерији за употребу оружја на своме месту била.

Принцип личне одговорности као основа у кривичном праву и у овом случају остао је неповређен, јер се убиство јавило као последица заповести органа који је по праву командовања употребу оружја наредио, те се за то убиство као кривично дело има њему и уписати, а не жандармима, који су заповест морали да изврше.

Мих. Тадић.

БЕРЛИНСКА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Поддржавним надзором — управником берлинске полиције — заводом управља општина преко заводске дирекције. Сместен је на једном великом имању поред реке Спреве и састоји се из читавог комплекса зграда (зграда за канцеларије заводске управе и стан директора, станови чиновника и надзорника, зграде за становање осуђених, радионице, кујна, купатило, болница, црква, дисциплински затвор, шупе, штале, магацини и т. д.), у којима се налази мањи део затворених, док је већи део расподељен по баракама на пољопривредним имањима берлинске општине на јужном и северном делу берлинске околине, где је општина закупила велике просторије, у које се вештачким путем избацује сва садржина берлинских канала. На тај начин река Спрева, која протиче кроз Берлин, остаје незагађена каналском нечистоћом, а тиме су опет од тих неродних песковитих поља сталним зајубравањем постале плодне њиве и ливаде, на којима се zgodно употребљује радна снага.

У заводу у Румелсбургу затвореници раде разне занате, махом за рачун берлинске општине и самога завода, а они по станицама ван Берлина употребљени су на пољопривредне послове по поменим општинским имањима. Како по локалним у главном делу завода тако и по баракама ван Берлина влада примеран ред и чистоћа. Свуда се огледа касарнска дисциплина, скопчана са одмереном бла-

гошћу чиновника и надзорника, и од најгорих скитница и лењиваца постају прилежни радници. Рад у заводу почиње лети у 5, а зими у 6 часова изјутра и траје до 7 часова у вече са прекидима за време доручка (лети у 6, зими у 7 час. пола часа, за време и по ручку 1 час (12 до 1) и по вечери (у 5 час.) пола часа. Најмање неповиновање заводским прописима повлачи разне дисциплинске казне, које изриче директор.

Један део зараде свакога затвореника припада заводу, а други њему самом. Од његова дела један се део опет задржава да му се изда кад буде из завода отпуштен, а други затвореник може употребити на побољшање хране, за марке на писма и друге ствари.

Један овакав завод постао је прека потреба и за наше прилике. У њ би се на првом месту имали да сместе наши коцкари, којих ће бити преко две стотине, а за тим једна маса професионалних скитница и просјака, који су се од рада одвикли и увек стоје на прагу злочина, кога врло често и прелазе. Међутим издржање једног таквог завода не би скупо стало, јер би се велики део трошкова подмирио зарадом заводских затвореника.

Прогонство из царевине врши се према странцима у оним случајима, у којима се досуђује принудан рад или полицијски надзор. И ван ових случајева виша полицијска власт може протерати странца и у чисто полицијском интересу, кад је у питању јавна сигурност, ред и мир. Домородци се не могу протеривати како ван земље, тако ни у самој земљи, ну у границама царевине може припадник једне савезне државе бити протеран из друге савезне државе у своју, нпр. Баварац може бити протеран из Пруске у Баварску ит д.

Прогонство се може извршити на три начина:

а) *транспортом* — спроводе изгнанника до границе. Овај начин се предузима ређе и онда, када се има уверења, да дотични сам не би напустио немачку територију, кад је у питању већи интерес, нпр. лица која су опасна за друштво и државу (анархисте) и онда када је осигуран пријем изгнанника од стране његове отаџбине. Приликом решавања о овом начину прогонства увек се и то наглашује, да ли ће се дотични задржати у притвору док не дође одговор од власти његове земље.

б) *Уручивањем принудног пасоша*, кад се на прогонство осуђеном лицу по саопштењу одлуке преда једно писмено — принудни пасош (Zwangpass), у коме по ред личног описа и узрока прогонства стоји и наредба, да у остављеном му року преко одређеног му пограничног места напусти немачку територију. Истим писменом протераница се опомиње, да ће бити силом — путем транспорта — спроведен ако у остављеном му року не оде, а такође му се предочавају и законске последице од недозвољеног повратка (затвор до 7 недеља — § 361. кр. закона). Препис одлуке доставља се дотичној пограничној власти, којој протераница има да се јави и принудни пасош преда, кога

после са потврдом о прелазу границе враћа натраг истој власти.

в) *Саопштењем наредбе о прогонству*, што представља најблажи начин протеривања и употребљује се према бољим лицима, за која се верује да ће по наредби поступити. Протеранику се оставља изврстан рок у коме има да напусти пруску, односно немачку територију, па ако то овај не учини, онда се протерује принудно, ну такви су случајеви врло ретки, јер ће сваки радије ићи сам.

Сва се изгнанства објављују у полицијским листовима, а одатле се имена свију протераника нотирају код свију полицијских власти у земљи, те ма где да се настани он ће бити примећен и по том предат суду на осуду због повратка.

Принудно васпитање (Fürsorgeerziehung).

Пошто се увидело, да криминалитет малолетника све више расте, и да се код њих склоност ка злочину повећава са сваком осудом, то се у Немачкој одавно дошло на мисао, да се зло напуштене младежи не може отклонити казним и принудним мерама, већ старањем и васпитањем. да казну, дакле, треба да замени васпитање или бар да поред казне дође и васпитање. У том циљу удружило се све што је најбоље из свију народних слојева, почев од престола па до сеоских учитеља, занатлија и земљорадника, све под девизом: помоћ напуштеној и у опасност доведеној деци. Резултат тога покрета, поред многих приватних удружења, био је закон о старању и васпитању напуштене деце од 1900. године.

Циљ је овога закона да отклони напуштеност младежи и спречи њено срљање к злочину, или да већ напуштеноу, поквареноу и злочиначку младеж сачува од потпуне моралне пропасти у интересу не само њиховом личном, већ и друштвеном и државном, јер ће друштво само тако имати користи од својих чланова, ако они имаду моралне квалификације, које живот од њих изискује.

По томе закону, а имено § 1., малолетници који нису навршили осамнаесту годину живота могу бити подвргнути принудном васпитању:

а) када постоје услови из §§ 1666. и 1838. грађ. зак., т. ј. кад родитељи злоупотребе право старања над својом децом, напусте их или их својим нечеститим и неморалним животом изложе моралној опасности;

б) када малолетник чини неку казниму радњу, за коју не може кривично одговорати због свога доба старости, а с погледом на природу извршеног дела, личног родитеља или других васпитача и осталих животних односа, принудно се васпитање покаже као потребно ради отклањања и спречавања даље моралне напуштености малолетника;

в) када је ово принудно васпитање потребно ван наведених случајева због недовољног васпитног дејства родитеља, старатеља или школе, те да се малолетник сачува од потпуне моралне пропасти.

Кад наступи који од наведених случајева, онда местна полиција или где ове нема општински суд, врши малу истрагу

и чини представку старатељском суду, који по том доноси одлуку. Обично се претходно још пита за мишљење школа и надлежни свештеник.

Кад суд нареди јавно старање за малолетника онда га полиција према мишљењу „земаљскога капетана“¹⁾ смешта било у који државни завод за поправку, било у приватне васпитне заводе, било у фамилије, у какву приватну службу или на занат. Тамо по потреби могу остати до навршеног пунолетства, 21 године.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Жив. А. Лазиф

ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

Аутомобиле и велосипеди.

Циркулација аутомобила у ресору париске полиције потчињена је одредбама раније поменутих декрета: од 10. марта 1899 год. и 10. септембра 1900 год., које важе за целу француску територију. Поред овога, а по једној наредби управника полиције од 3. маја 1905 год. аутомобиле не смеју употребљавати фењере и лампе са одвећ јаком светлошћу, нити шофери смеју злоупотребљавати трубу и остале сигнале. Кондуктери аутомобилних кола морају се тачно придржавати десне стране пута, а на први знак полицијског органа морају кола зауставити.

Регулисавајући циркулацију велосипеди по јавним местима, наредба од 10. јула 1900 год. ставља у дужност велосипедистима:

- Да морају бити снабдевени апаратима за опомену публице;
- Да морају своје велосипеди ноћу осветљавати;
- Да терају умереном брзином кроз насељена места, на раскреницама и савијутцима, и
- Да увек иду десном страном пута. А забрањује им:
 - Да иду по тротоарима и стазама, намењеним пешацима, и
 - Да се утркују по јавним местима.

Улични продавци, комисионери и вашарски продавци.

Заузимање улица и јавних путева у циљу обављања какве професије забрањено је наредбама: од 28. децембра 1854 и 25. јула 1862 год. Само по изузетку управник полиције може допустити појединим личностима, да по улицама продају воће, поврће, јаја, масло, сир, острице, лимуну, цвеће ит.д. Ова изузетна допуштења дају се само старим и немоћним личностима, које су неспособне за какав тежи рад, а при том су опште-

рећене породицом. Поред ових услова, улични продавци морају још бити Французи, старији од 30. год. и становати стално у Паризу најмање три године.

Улични продавци дужни су да сами лично обављају професију за коју су добили допуштење. Изузетака од овога може бити по нарочитом полицијском одобрењу, и то само на случај болести и немоћи. Ободелог и немоћног у овим случајевима може замењивати сродник или ма које друго лице, али и овај заменик мора имати специјално полицијско допуштење, у коме ће се налазити и његова фотографија.

Продавци воћа могу своју робу носити само у ручним колима, на којима се не сме налазити никаква објава нити реклама. На улицама могу остати од јутра па до поноћи, али се без специјалног одобрења не смеју дуже задржавати на једном истом месту. Тако исто забрањено им је, да своју робу продају у близини јавних или приватних пијаца и дућана, у којима се продаје роба исте природе.

И најзад:

Сваки улични продавац мора собом увек носити значку и књижицу са својом фотографијом.

Комисионери. Свако лице, које жели да на улици обавља комисионерску професију, мора имати нарочито полицијско допуштење за овај посао. Допуштење ово издаје се на основу мишљења комесара кварта у коме молилац станује, а у њему је означено: моличево цивилно стање, лични опис и место на коме ће стајати. Поред овога, молилац још добија једну значку, на којој се налазе: његово име, почетна слова његовог презимена и број под којим му је издато одобрење за рад. На случај да комисионер промени домицил или место рада, дужан је о овоме извести надлежан полицијски биро.

Вашарски продавци. Париска префектура издаје допуштења за рад и вашарским продавцима, и то за сваки вашар понаособ. Да би неко могао добити допуштење за продају на вашару, потребно је: а) да је поданик или штићеник француски или швајцарски; б) да је доброг владања; в) да није млађи од 16 год. и г) да стално живи у сенском департману најмање годину дана.

Вашарске свечаности допуштене су само у пограничним париским срезовима, а бивају у времену од 1. септембра до 30. јуна.

Место на земљишту, на коме се обавља вашар, закупаљује се у општини, путем јавне лицитације, а новац, добивен на овај начин, предаје се школској благајни дотичног среза. По изузетку овај се новац може употребити и за какав други хумани циљ.

Склоништа за напуштене и изгубљене стоку и нађене ствари.

Све животиње и сва кола, нађени без надзора по улицама, на трговима и пијацама у ресору париске полиције, упућују се омах у нарочита склоништа. Ово исто бива и са осталим стварима, које би се нашле на означеним местима, а које су веће од 1 м. а теже од 15 килограма.

Остале, ситније ствари, шаљу се у полицијски депо (одељење за нађене ствари). И за животиње и за ствари потребна је нарочита упутница полицијског комесара. Животиње се по врстама распоређују у специјалне локале, а оне од њих, које су болесне, или као такве само осумњичене, издвајају се засебно и сваких 24 сата подвргавају ветеринарском прегледу.

Постоји нарочити регистар у канцеларији склоништа за уписивање рекламација, које се односе на изгубљене животиње или ствари. У овај регистар приватни још уписују опис своје изгубљене животиње или ствари пре него што уђу у склониште у циљу њиховог проналазка.

У склоништима животиње остају 8 дана, а ствари 6 месеци, после којих се рокова предају администрацији домена. Изузетак се чини према стварима, које су у вези са каквом судском истрагом.

Органи при склоништима воде још и надзор над свима колима у јавном саобраћају. Циљ је овом надзору, да се сва кола у јавном саобраћају и њихови сопственици придржавају тачно прописаних регламана. Они, у овом циљу, једном годишње прегледају сва кола намењена јавном саобраћају и нумеришу их.

У склоништа се, најзад, упућују и пси, који би тумарали по јавним местима. Они од њих, који су снабдевени оковратником (литром) и чији су сопственици познати, враћају им се по наплати трошкова око чувања и исхране; остали се убијају у року од три дана.

У наредби од 25. августа 1882 год. о склоништима за напуштене и изгубљене животиње говори се и о одељењу за нађене ствари. Одељењу овом шаљу се: а) ствари, нађене на јавним местима, које су за пет дана, без успеха, биле изложене у најближем полицијском комесаријату, и б) ствари, нађене у фијакерима, трамвајима, омнибусима и чамцима, које се морају предати у року од 48 сати. Находник, у сваком случају, добија признаницу.

Ако се сопственици нађених ствари не пронађу у одређеном року, који се одређује према природи ствари, од три месеца до годину дана, находници их могу тражити у сопственост. Оне, пак, ствари, које у одређеном року не би тражио ни сопственик ни находник, предају се администрацији домена после три год. ако нису изложене брзом квару — иначе после 18 месеци.

Персонал полиције јавног саобраћаја.

Као што је већ раније поменуто, то је директор општинске полиције који, под надзором управника полиције, управља службом јавног саобраћаја. Један вице-директор га потпомаже и замењује у случају одсуства. Под његовом, т. ј. под директоровом влашћу стоје дивизијски комесари, који, опет, под својом влашћу имају по пет ереских компанија и по једну компанију резерве. Сваком од ових компанија командује по један полицијски официр уз припомоћ главног инспектора. Позорници на јавним местима старају се о извршењу закона и полицијских регламана, нарочито оних који се односе на

¹⁾ Landeshauptmann или негде Landesdirektor (земаљски или провинцијски капетан односно директор) је један виши посредни државни чиновник, кога провинцијска скупштина бира на време од 6 до 12 година а владалац потврђује. Он је по своме положају и члан провинцијског одбора и под његовом управом стоје школе и у опште све комуналне установе и заводи.

сигурност и слободу јавног саобраћаја и чистоћу.

Позорници резервних компанија имају сасвим другу службу. Они, пре свега, нису подељени на бригаде, и наизменично су на служби у префектури где сачињавају, као што им и само име показује, резерву, која је спремна да увек ступи у акцију на случај потребе (манифестације, разне свечаности, несрећни случајеви ит.д.). Ове су компаније, поред осталог, оптерећене и службама у позорштима, на концертима и баловима, при тркама и т.д. (наставите се)

ПСИХОЛОГИЈА ЗЛОЧИНА И ЗЛОЧИНЦИ СПЕЦИЈАЛИСТЕ

(НАСТАВАК)

Да постоји и *страст за убиством* није тешко доказати помоћу праксе и литературе. Ту образује мотив чиста радост учиниоца због саме убилачке радње или због мука жртвиних, или због обојега исто време. Страст за убиством може бити у неколико урођена, а може се и задобити.

У првом случају, кад је страст наслеђена или урођена, она се показује већ у детета као радост у свирепим злостављањима животиња и људи. Овде нарочито указујемо на појединости у одељку „Дете као злочинац“ у Карактерологији („Encyklopädie der modernen Kriminalistik“ Bd. II., S. 229 ff.). Таква деца деру жабе, боду или парају птице, зечеве, мачке, или им и очи ваде, и при свему том имају велико унутарње задовољство. Она муче и своје родитеље, браћу и сестре и друге људе из чисте страсти; радо употребљују силу, брутална су и готово су увек импулзивне природе.

Детињско доба само је по себи доба старости извесне свирепости, но томе је разлог оскудица још неразвијених алтруистичких осећања. Кад при том деца кидају крила лептирима, чупају крила и ноге мувама, то се дешава само на тај начин, што дете ни при том послу баш ништа не осећа, истоветно као и у случају кад дете лупа своју лутку, цепа своју нову књигу са сликама ит.д. Ту се има посла, дакле, са нагоном за разоравање, који је излив надражене (често и силом надражене моторне) сфере, која у томе налази нормално поље за забаву. Игра детета проистиче из истога нагона, не узимајући у обзир да је то остварење фантазије.

Опасан је, дакле, само случај, кад се приметити, да дете са страху, јако наглашује своје задовољство у мукама животиња. Из те наклоности може се, а по разним примерима физиолошки се и развија страст за убиством.

Друге индивидуе не треба у својој младости да даду такве ознаке своје наклоности, пошто на другом путу доспевају до маније убиства. Ту се увек има посла са личностима, које су ослабиле у својим нервозним сферама. Та се слабост може задобити испадима и разурданостима сексуалне и алкохолне врсте, оскудицом

енергије, па и запуштеношћу. Она може бити саставни део општег дегенерисања индивидуе, која се увек има приписати наследној наклоности. Такве личности већином са свим случајно доспевају до злочина убијања, и при његовом извршењу осећају ужасно задовољство какво само убиство може пружити. Под таквим околностима оно постаје тако прека потреба, да се човек не може више савладати, већ и из најнезнатнијих узрока врши убиства.

За ослабљени, болесни нервни систем остаје проливање крви још једина драг, од које он може да мало живахне.

Долазе још и други моменти у питање. Страст за убијање може бити развијена даље и услед самога позива, који има човек у животу. Месар и ловац често су заступљени међу убицама. Они у своје занату изгубе страх, који има обичан човек према убилачкој радњи, и науче се, да при убијању, са свим обично, случајно и на своје сопствено изненађење осећају задовољство, које се такође може приписати физиолошким узроцима. Такве убице под утицајима својих заната и приликом убиства примењују своју вештину, коју су задобили у свакодневном обављању свога заната.

Један месар убио је једну девојку на тај начин, што јој је на два места правилно засекао врат с обе стране у каротиде. (Tardie).

Један младић, ловац, убио је новорођено дете своје љубавнице тиме, што му је задао један убод у потиљак између главе и кичмене мождине, као што се то чини са рањеним срнама приликом лова (Gross).

У пракси има безброј таквих примера. На њих је обратио нарочиту пажњу и Вајнгарт у својој Криминалној Тактици.

Страст за убиством може се даље развити и појачати услед подражавања и сугестије. Страст за убиством могу да распламте исцрпни новинарски чланци о извршеним делима убиства, ужасне убилачке историје из колпортерских романа, који и својим насловним сликама могу необично да утичу на фантазију и осећање гледалаца и читалаца.

Сугестија и подражавање од утицаја су и на проливање крви приликом битака. Без изражене страсти са убијањем у човека, изазване сугестијом и подражавањем, у опште би биле немогуће и битке у ратовима. При посматрању политичкога злочинца можемо видети, како се одушевљење за рат и љубав према отаџбини порађају само уз суделовање сугестије. И ако разум каже, да су ратови и битке нешто ужасно, што се из етичких и практичних разлога мора спречити, и ако са свим сигурно, размирице, које доводе народе до рата, могу у већини случајева бити расправљене изабраним судом, ипак отклањање рата лежи у најдубљој унутрашњости природе човекове, као и партија које рат воде, која се сугестијом распламти у страст за убијањем.

Кад би за то социјалне демократе, тражиле, да се у случају рата њихови чланови не одазову позиву под заставу, при садашњем становишту културе, њихови би их сами приврженици морали

казнити због лажи. Јер баш међу тим члановима нижих народних класа страст за убијањем најпре се распламти сугестијом, и међу њима има налази се многобројан елемент, који баш у рату нађе прилике да оствари своје насиље, за што му се иначе лако не пружа прилика.

Идеалније, али ипак само уз суделовање сугестије распламтело ратно одушевљење више се може наћи код виших друштвених класа, а страст за убијањем више је развијена код нижих класа. Шта више, мора се много даље заћи у науку историје.

Проливање крви у биткама и револуцијама са свим позитивно има своје психолошко дејство. Готово увек кад се у свету десило нешто велико, то је се подигло из ужасног потока крви. Човечанство потребује с времена на време купатило у крви, да би задовољило своју најскривенију природу. Стара и нова Христова вера могла се подићи само из мора проливане крви. Такав је и човек. Ко га тако не познаје, тај га и не познаје. „Крв је са свим особити сок“, и у овом смислу.

Морали смо учинити ово поређење у области права и државе, да бисмо могли разумети крвавога злочинца. Досегне ли страст за убијањем код злочинаца или код ратника у битки још један већи степен, онда код обојице имамо стање беснила, лудила.

Дакле, и код убиства налазимо са свим истоветне физиолошке и психолошке моменте као и код незлочинца. Ко то превиди, или хоће да превиди, тај не може ући у најдубљу психологију убице.

У страсти за убиством без сваке сумње лежи и један садистички моменат. То се да јасно запазити баш код убиства из сладострашћа, где сладострашће и свирепост заједно делују. Страст за убиством највише се испољује код убиства из сладострашћа. Код њега су сексуалне дражи са свим видљиве. У осталом, код страсти за убиством сексуалне дражи, могуће је, и да постоје, али су скривене.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине забрешке, актом својим Бр. 743, пита:

По чл. 1. закона о општин. мерини, све што се у јавном саобраћају прода по тежини а износи количину већу од 25 кгр. мора се мерити на општ. мерилима. Ову мерину по чл. 2 и 9 наплаћују општине у своју корист.

Многи извозници и остали трговци, који имају да испуне шлусеве овде на Забрешју, мере довучену робу на својим вагама, (како они веле ради контролисања), и избегавају плаћање мерине овој општини, ма да храну коју извозе не утоварују непосредно у шлепове ни вагоне, већ је у своје магацине примају.

Ова роба, на коју се мерина по чл. 17. тражи, довози се из унутрашњости из

разних места, која нису заштићена чл. 11. помен. правила, а тим чланом, па ни другим којим, није прецизирано да трговац сме мерити робу без плаћања таксе општини, сем кад је из овог места извози, стога општински суд мисли да од малопродавца има право да наплати мерину по чл. 17. правила на робу, коју овај из разних места довлачи овде и извозницима — велико купцима — продаје и мери, а да само на робу, одавде извезену, која би се на шлепу мерила не треба мерину наплаћивати.

Учтиво се моли уредништво за објашњење по овоме.

— На ово питање одговарамо:

По члану 6. закона о општинској мерини, на једну исту робу може се мерина наплатити само један пут.

Сва роба о којој говори суд у својем питању, морала је платити мерину у општини у којој је први пут извршена продаја.

Ако је овако купљена роба донесена у Забреж и пре смештања у магацине мерена на сопственим вагама у циљу контроле, онда она не мора платити по други пут мерину.

За њу се само може тражити уверење у смислу чл. 11. правила за извршење закона о мерини.

Овако доведена роба, ако се од сопственика опет препродаје у месту, на њена тежина мора поново да изнајзи мерењем, јер је са другом помешана те је укупна тежина непозната, могла би бити предмет наплате само у том случају, ако продавац затражи да се мери на општинским мерилима.

Врши ли, се пак, ово мерење на приватним вагама, онда општина нема права на накнаду.

Она роба, коју сами извозници доносе непосредно ради извоза из земље, не може ни у ком облику бити предмет оптерећења, пошто је и она платила мерину у месту прве продаје.

II

Суд општине вароши Прокупља, актом својим Бр. 3022, пита:

»Пресудом овога суда од 30. новембра пр. год. № 9562, кажњена је извесна учитељица оvd. са 5 дана затвора за недолазак по позиву — § 327. т.ј. крив. закона.

Како се ова госпођа после овога, по добивеном дужем осуству, одселила из оvd. вароши у Крагујевац, то је писмом овога суда од 17. децембра пр. године № 9562 писато суду општине крагујевачке, да ову пресуду саопшти осуђеној госпођи, но по извешћу пом. суда од 5. јануара т. г. № 23791, она није хтела примити саопштење пресуде већ је тражила, да јој се сва акта њене кривице доставе.

Према овој изјави суд је актом од 4. фебруара т. год. № 120, послао суду општине крагујевачке сва акта њене кривице ради саопштења пом. пресуде. Акта ова примљена су у пом. суду 7. фебруара т. г. и заведена под № 2366.

Из ових акта види се, да је суд општ. крагујевачке позивао осуђену позивима од 8 и 19 фебруара т. г. и да је на њима

позивар назначио да је није мого пронаћи, а добављена је тек 17 марта т. г. када јој је саопштење извршено и којом је приликом изјавила да је пом. пресуда застарела. Суд пак враћајући акта овоме суду у извешћу својом од 11. априла т. г. № 2366 тврди, да осуђена није била у Крагујевцу већ у Београду, те јој за то пресуда није благовремено саопштена.

Међутим од пошиљаја акта — 4 фебруара т. г. суд је свој захтев поновио 26 фебруара т. г. под № 120, 15 марта т. г. под № 2129 и 14 априла т. год. № 2120.

С тога суд општине прокупачке, учтиво молим уредништво да по овоме изволи дати своје мишљење: је ли у овоме случају, према наведеноме, пресуда овога суда застарела или не, и ако је застарела ко је за то крив?»

— На ово питање одговарамо:

Изречена пресуда, докле се не саопшти осуђеном, не сматра се за пресуду, него као обичан акт истраге, и не цени се у погледу застарелости као пресуда по последњем ставу § 396. кр. закона, него као акт истраге по ставу првом ове законске одредбе.

Према томе, кад од 30. новембра, као дана изрицања пресуде, па до 17. марта као дана саопштења, није пропуштено од стране власти да се у року од три месеца ништа не ради, него је радњама: од 27. децембра, 5. јануара, 4. фебруара, 7. фебруара и 17. марта прекидана застарелост, онда дело није застарело, и застарелост се сада има рачунати од 17. марта као дана саопштења пресуде.

Нека, дакле, суд тражи да се његова пресуда изврши и та се услуга не може одрећи.

Карактеристично је, међутим, да је суд осудио учитељицу на казну затвора противно § 26. Полицијске Урудбе, по коме она није могла бити кажњена затвором него новчано, па тек ако не би могла платити, могла јој се казна новчана заменити затвором.

Ово казује да су суду мало познати закони по којима ради и које има да примењује, као год што казује и тај факат, да општинско часништво не чита обавештења која се у листу дају, јер је питање о застарелости опширно расправљено у бр. 28. од прошле године поводом питања општине мало лаолске, те би суд, да му је ово познато, могао наћи ослонаца у истом да расправи и случај, који га је нагнао да ово питање учини.

III

Суд општине г. крњинске, актом својим Бр. 609, пита:

По чл. 132. закона о шумама, за тужбе по шумским кривицима не плаћа се у напред никаква такса.

И ако овако јасно одређује ова законска одредба, ипак у овом срезу има општинских судова, који по свима приватним тужбама за шумске кривице наплаћују таксу у напред.

Моли се уредништво да изволи у листу објаснити: треба ли у напред наплаћивати таксу за шумске кривце и колику

или не, како би се суд знао управљати у даним случајевима.

— На ово питање одговарамо:

Члан 132. закона о шумама толико је јасан, да искључује свако двоумљење и они судови, који наплаћују таксу по шумским кривицима у напред, врше једну незаконитост. На плаћање таксе осуђује се окривљени, ако се докаже његова кривица, иначе се ставља пресудом или решењем на терет тужиоца, ако кривица није утврђена.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Анђелко Стојковић, маинар, родом из Великог Градишта, 28. прошлога месеца извршио је опасну крађу Живку Бабовићу, из Драгиња, и побегао. Анђелко је средњег раста, у опште смеђ, црвеног носа, великих бркова; у цивилном је оделу, на глави има црн шешир.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да Анђелка најживље потраже у кругу своје власти и нађеног под јаком стражом спроведу начелнику среза посаво-тамнавског с позивом на депешу Бр. 4396.

Станоје Вељковић, из Клајића, среза јабланичког, 23. прошл. м-ца извршио је убиство над Росаном, ћерком Косте Станисављевића, онд. и по томе побегао. Станоје је стар 27 година, средњег раста, угаситих очију, малих бркова, у опште смеђ; у оделу је сукненом, на глави има шајкачу, а на ногама опанке.

Нека га све полицијске и општинске власти најживље потраже у својим домањима и нађеног стражарно спроведу начелнику среза јабланичког с позивом на депешу Бр. 6249.

ТРАЖИСЕ

Душана Николића, из Љешнице, који је 5. прошлог месеца отумарао од своје куће и до данас се није вратио, тражи начелник среза јадранског, ради предаје родитељима. Душан је стар 14 година, средњег раста, сувоњав; у оделу је селачком, на глави има шубару, а на ногама опанке.

Позивају се све полицијске и општинске власти да Душана живо потраже и нађеног улуте поменутом начелнику с позивом на акт Бр. 6113.

КРАЂА СТОКЕ

2. прошлог месеца непознати крађивци украли су једну кобицу Петру Николићу, из Голубиња. Кобица је матора 8 година, на челу лисаста, на леђима има ошљак од седла који је обрастао белом длаком, има жиг «О.» Акт начелника среза поречког Бр. 3646.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.